

ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ।

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ. ਜੇ.

ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

M/s ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ-ਬੇਨੀ ਪਰਸ਼ਾਦ,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰ: 1955 ਦਾ 419-ਡੀ.

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ (1872 ਦਾ 1)—ਸੈਕਸ਼ਨ 102—

ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ—ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ—

1956.

Jan. 16th*

ਕਰਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਚਾਓ-

ਬੋਝ ਓਜ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸ 'ਤੇ ਝੂਠ ਹੈ.

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੰਗ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੱਥ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਧਾਰਾ 115, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 ਦਾ ਐਕਟ V, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਤਿਲਕ ਰਾਜ ਹਾਂਡਾ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 12 ਅਗਸਤ, 1955 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਪਾਉਣਾ ਹੈ।

AR WHIG, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਚਆਰ ਸਾਹਨੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.—1 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ, ਮੈਸ. ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ-ਬੇਨੀ ਪਰਸ਼ਾਦ ਨੇ ਸਰ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ 100000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ। 1,42,884-5-0 ਰੁਪਏ ਦੇ ਚੈੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਮੰਗ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਬੋਝੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ 1,20,000 ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਕਮ ਮੋੜਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਆਫ ਜੈਪੁਰ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ, ਅਰਥਾਤ-

“ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸੀ। 1,20,000 ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ, 2 ਅਤੇ 10 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬਨਾਰਸੀ ਲਾਲ ਤੁਲਸੀਆਨ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ? ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ?”

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।
ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ.
ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 -----7 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ
ਕਰਦੀ ਹੈ

ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਪਏਗਾ ਜੋ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀਜੇ ਫੇਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੰਗ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੱਥ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਮੌਢਿਆਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਲਾਲਾ ਚੰਦੂ ਲਾਲ* ਵਿੱਚ ਭੀਡੇ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, (1) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਭੁਗਤਾਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ
ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿਆਂਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ